

En sådd, tre grödor
och fyra skördar?
sidan 6-7

De är nominerade
till Ekogalan 2017!
sidan 10-11

Svensk KRAV-
spannmål räcker
bara till maj
sidan 12

Nyheter från KRAV

sid 15

Märta Jansdotter, VD Gröna gårdar:
"Näthandel med grästbetat KRAV-kött
ger en möjlighet att nå nya kunder"

Carrier XL imponerar mer och mer...

VÄDERSTAD

Carrier XL

www.vaderstad.com

Valfrihet

I en klass för sig

Flytgödselspridarna från Hill finns med antingen målad eller varmförzinkad tank och volym från 12.000 till 25.000 liter. Tank och chassi är svetsade till en enhet, vilket ökar hållfastheten och skapar en robust konstruktion anpassad för nordiska förhållanden. Med ett stort tillvalsprogram kan Hill-spridaren skräddarsys för just dina behov, och förändras kraven med tiden, kan den tilläggsutrustas i efterhand. Valet är ditt. [Kontakta din säljare redan idag.](#)

www.lantmannenmaskin.se, 0771-38 64 00
www.kalmarlantman.se, 0480-611 00

Lantmännen
 Maskin

FOTO: Nöt- & lammgården Källingby gård i Uppland. Grisgården är Lövaskogs gård i Västergötland.

Tack till alla fantastiska uppfödare!

SVENSKT BUTIKSKÖTT har varit störst i Sverige på ekologiskt kött sedan 2009 och startade redan 2005 med långsiktiga samarbeten med några av Sveriges främsta KRAV-uppfödargrupperingar. Idag har vi förmånen att leverera majoriteten av svenskt KRAV-kött mot Dagligvaruhandelns egna märkesvaror samt offentlig sektor. Vi är väldigt stolta över att ha fått det förtroendet och tar oss an uppgiften att vara drivande i att utveckla marknaden för det ekologiska köttet

och charken vidare. Relationen till våra KRAV-uppfödare är centralt i detta – därför vill vi tacka alla er uppfödare av både KRAV-nöt, gris och lamm som levererar till oss!

Svenskt Butikskött AB

WWW.SVENSKTBUTIKSKOTT.SE

DAGS ATT
BOKA
MÄSSMONTER!

STORA SLÄTTE EKO DAG

20 JUNI
2017

När världsmarknaden kom till byn

- eller impressioner från en ekologisk världsmässa i Malmö

Det krävs ett brittiskt företag som ser möjligheterna i svensk och nordisk ekomarknad för att arrangera en ekologisk världsmässa i världens just nu hetaste ekoregion. Men nog borde svenska företag i alla fall passa på att dominera en så pass intressant mässa på hemmaplan? Håller svenskt lantbruk på att låta gyllene tillfällen gå om intet – ännu en gång, allt medan danskarna och andra länder torpederar svensk ekomarknad.

För fjärde gången har årets Nordic Organic Food Fair avslutats. Mässan växer så det knakar i Malmö Arenas väggar. Mässan har under alla fyra år varit en begivenhet att besöka, men kvaliteten i arrangemanget har också varit klart tilltagande för varje år. Det som slår mig när jag vandrar runt i de vindlande gatorna, där besöksmyllret från många av världens hörn stundtals var hektiskt, är bristen av representation från svenskt lantbruk: företag, producenter och inte minst lantbrukare.

VAR ÄR SVENSK RÅVARA?

Flera besökare gjorde samma reflektion som jag. Var är den svenska råvaran? Det frågade också representanten från världens största ekomässa, BioFach i Nürnberg, bekymrat. Själv fick jag förmedla kontakter till svenska spannmålshandlare som skulle kunna ha ekologisk spannmål i lager att sälja till förädlare från Spanien. Det gör jag så klart gärna. Men frågan är hur många kontakter och affärer som gick förlorade för svenskt lantbruk under de två dagar som mässan pågick? Eftersom så få med direkt koppling till svensk råvaruproduktion var på plats för att bevaka den för att och gärna ta fler och nya affärer.

HANDELSVÄGEN MÅSTE BLI TVÅFILIG

Det är uppenbart att många utländska företag ser mässan som en direkt inkörsport till nordisk och svensk ekomarknad. Det fanns hur många utländska företag som helst på mässan som sökte distributörer i Sverige och Norden för sina produkter, jag tappade snart räkningen på alla skyltar med "distributor wanted". Men möjligheterna att utveckla en tvåfilig handelsväg mot Europa och världen finns ju också här mitt framför näsan, på hemmaplan dessutom.

RÄTT MATCHNING KAN LEDA TILL MAGI

En mycket spännande kontakt att träffa var den kinesiska som nu sätter upp ett kontor i Lund för att förmedla svenska och nordiska ekoprodukter till den kinesiska marknaden. Utvecklingen ska bli intressant att följa. Jag kan se framför mig hur en enda matchning med rätt svensk ekoproducent skulle kunna skapa magi! Jag hoppas att hon hittade vad hon sökte bland de svenska företag som valt att delta på mässan, till exempel i KRAV:s lovärda satsning på en samlingsmonter med dryga 10-talet företag, i stället för i den 25 företag starka danska paviljongen.

DK V.S SE: 60-0

Danskarna satsar 60 miljoner kronor på att utveckla och samordna sin ekoexport, Sverige nästan ingenting. Danskarna torpederar den svenska ekomarknaden, för att använda ett uttryck som de själva använder när de beskriver sin ekosatsning i Sverige. De har också vittnat om att det varit tufft för dem att lyckas på den svenska ekosidan. Handeln har hållit emot och visat förhållandevis svalt intresse. Man har i många fall valt att köpa svenskt när produkterna varit likvärdiga. Statistiken visar att den danska exporten hit dubblats under en femårsperiod. Det motsvarar en ökning på ungefär 20 procent per år, vilket ungefärligt matchar ökningstakten för svensk ekomarknad. Det är främst frukt och grönsaker som ökar, men även mejeriprodukter.

SLUT PÅ EKOSPANNMÅL I MAJ

Under många år har det saknats ekologiska produkter att exportera från Sverige. Detta år är inget undantag. Ekoweb's analys, som vi fått bekräftad från marknadens aktörer, visar att svensk ekospannmål bara kommer att räcka till maj 2017. Det saknas ca 60 000 ton ekospannmål i Sverige till nästa skörd. Det är brist på de flesta råvaror, framför allt saknas det större volymer att göra rejäla satsningar av. Det behöver finnas tillgång på råvara för att förädlingsföretagen ska våga sätta sig i båten och satsa på att köra över Öresund, eller Atlanten.

ANDRA LÄNDER LÄGGER OM SNABBARE

Omläggningstakten inom jordbruket till ekologisk produktion går fortare i vår omgivning. Detta innebär att svenska lantbruket tappar marknadsandelar på världsmarknaden. Svenskt lantbruk går miste om att bygga upp nya och viktiga affärsrelationer med världen. Loppet är inte kört, de flesta ekomarknader i världen ökar mer än omläggningstakten. Det finns också de som försöker, till exempel KRAV, med satsningar på BioFach och i Hongkong. Men håller vi på att låta detta gyllene tillfälle gå oss ur händerna – ännu en gång?

Har vi inte lärt oss någonting från tidigare misstagen inom svensk livsmedelsproduktion och dess nära nog icke-närvaro på världsmarknaden? När vi inte ens kan dominera en världsmässa för ekoprodukter på hemmaplan.

Cecilia Ryegård

Kommande nummer 2017

Ekoweb.nu nr 1 2017

Sista materialdag 30 januari

Utgivningsdag 15 februari

Kontakta oss för bokning och annonsinfo!

Chefredaktör:

Cecilia Ryegård 0708-15 25 99
cecilia@agroide.se

Ansvarig utgivare:

Olle Ryegård 0707-99 18 68
olle@agroide.se
Upplaga: 73 000 ex.

Jubileumskampanj från Dataväxt och Trimble

Köp en Trimble® TMX-2050™-display med <2,5 cm RTK-noggrannhet och valfritt Trimble autostyrningspaket och spara 20 000 kr. Dra nytta av Dataväxts 20+ års erfarenhet av service och support inom precisionsjordbruk och 10+ år som pålitliga, auktoriserade Trimble-återförsäljare i Sverige och Norge.

* Jubileumserbjudandet gäller under hela 2016.

© 2016, Trimble Inc. Alla rättigheter förbehålles.

DATAVÄXT FIRAR 20-ÅRSJUBILEUM
Fira med oss!

För mer information,
kontakta:

DATAVÄXT
FÖR EFFEKTIVT FÖRETAGANDE

Hedäkers Säteri 3, 467 95 Grästorp
Tel 0514-65 02 00
Info@Datavaxt.se | www.datavaxt.se

Anders Lunneryd, ordförande Ekologiska Lantbrukarna.

Det är nu som framtiden börjar

När jag blickar tillbaka på året så är det en resa till Bulgarien med IFO-AM Farmers group som gör sig påmind, med det starka intryck som den hade på mig. För att besöka ekologiska producenter bussades gruppen ut i ett enormt vidsträckt landskap där det mest slående var en närmast total avsaknad av jordbruk och livsmedelsproduktion. Där fanns inga människor, inga betesdjur, men grönskande gräs, buskar och en del skog.

När man kan lämna sådana arealer helt åt sitt eget öde så finns det verkligen ingen brist på mat i världen.

Här hemma i Sverige tuffar eko-marknaden stadigt på. Tillsammans med några av dess aktörer har Ekologiska Lantbrukarna skapat ett helt unikt samarbete för att stimulera fler svenska lantbrukare att bli ekologiska; Blickobonde.nu. För oss i föreningen är arbetet med att öka den svenska ekologiska produktionen viktig, där en central del av ekvationen är att förbättra förutsättningarna för ekolantbrukare med ökad lönsamhet och långsiktiga spelregler.

Ekologiska Lantbrukarna är föreningen som gör verkstad av snacket om en hållbar matproduktion, vi för de praktiserande böndernas talan, kanalisera kunskap och idéer, skapar mötesplatser där praktik, teori och forskning möts samtidigt som vi har förbaskat roligt!

Var med oss nu för en framtid som du kan gilla!

ANDERS LUNNERYD, ORDFÖRANDE

Hallå där Camilla, kundansvarig lantbruk på KRAV

Ekoweb har fått en pratstund med Camilla Mannich Ugglå, som just nu vikarierar som kundansvarig lantbruk på KRAV. Tidigare har Camilla arbetat på DeLaval International AB och hon har också utbildat sig till både ingenjör och agronom. Camilla gillar hästar, laga mat, triathlon och bor i Knivsta.

Hur var Elmia?

– Vi var väldigt nöjda med vårt deltagande. Det var en positiv stämning på mässan och bland våra KRAV-lantbrukare. Det var också många nya lantbrukare som besökte oss, speciellt yngre personer som var på väg att ta över gården från sina föräldrar som ville lägga om produktionen. Då var det roligt att kunna hänvisa till bli ekobonde.nu, det projekt som vi genomför tillsammans med Ekologiska Lantbrukarna och handeln.

Vad arbetar ni med nu?

– Just nu är jag på väg till kötttriksdagen på Gotland där vi skall vara med och delta. Vi håller också på att avsluta ett treårigt rastgårdsprojekt med värphöns där vi tillsammans med rådgivare och branschen har tittat på hur man kan utnytt-

ja rasthagarna bättre, dvs. få hönorna att gå ut.

Något annat stort på gång?

– Ja, KRAV är i slutstadiet av att lansera en ny webbportal, Mitt KRAV för KRAV-certifierade företag/lantbruk. Från och med första januari 2017 kommer alla företag/lantbrukare att få ett eget konto i Mitt KRAV där de själva lägger in sina uppgifter om sin verksamhet. Detta för att vi ska ha förstahandsinformation om våra KRAV-kunder och snabbt kunna plocka fram information om det skulle behövas.

Har ni några marknadsföringskampanjer på gång?

– ”För ett himla liv” rullar nu på riksplan. God mat görs på goda värderingar. Vi tror att hela samhället mår bra av samma saker som driver oss. Världen behöver mer mångfald, öppenhet, omtanke, respekt och mod. Med kampanjen ”För ett himla liv” vill vi lyfta blicken. Vi vill uppmuntra fler att höras och synas och våga ta ställning för goda värderingar. Kampanjen kommer att bli mer lokal och under våren börjar en kampanj i Skåne som sedan kommer följas upp med en kampanj nästa höst i Uppland. Det är en kampanj som vi räknar med skall hålla på i flera år.

För det är ju så – ju fler som väsnas,

Camilla Mannich Ugglå, vikarierar som kundansvarig lantbruk på KRAV

desto större blir effekten. Nu för vi ett himla liv!

Funderingar?

– Vi håller på att försöka kartlägga vart vi tror att marknaden kommer att ta vägen genom att prata med marknadens olika aktörer. Detta för att vi skall kunna fokusera våra satsningar på rätt sätt och vara en resurs för våra KRAV-producenter.

Kommer du att gå på Ekogalan?

Självklart!

OLLE RYEGÅRD

Ekologiska värphöns smittade av Newcastlejuka i Skåne

18 000 ekologiska värphöns i Vellinge kommun har smittats av Newcastlejuka. Värphönsen är nu avlivade och gården håller på att saneras. Smittan kommer troligtvis från vilda fåglar i området och höst och vår är de perioder som ofta smitta upptäckts, enligt Jordbruksverket.

Sedan 2006 har åtta anläggningar smittats av Newcastlejukan i Sverige och två av dessa anläggningar har varit ekologiska.

– Vi ser inga samband med att djuren är ute eller inne. Det viktigaste är att man är noga med hygien, men olyckan kan vara framme ändå. Vi vet inte vad som har orsakat denna smitta, men vi misstänker vilda

fåglar som smittspridare, säger Karin Åhl, smittskyddshandläggare på Jordbruksverket i Jönköping.

Utbrotten får stora konsekvenser för de som drabbas. Djuren slaktas och gården skall saneras.

– Det är otroligt tungt att drabbas av Newcastlejuka. Djuren måste slaktas och destrueras så fort som möjligt och det drabbar lantbrukaren hårt ekonomisk, men även på det sociala planet. Den dagliga verksamheten påverkas ordentligt. Det är inget roligt beslut att delge, säger Karin Åhl.

Kring gården är det nu upprättat ett skyddsområde på en radie om tre kilometer samt ett övervakningsområde på en radie om tio kilometer, samtidigt som en smittskyddsutredning har inletts.

Karin Åhl, smittskyddshandläggare på Jordbruksverket i Jönköping.

GOD JUL & GOTT NYTT EKO ÅR ÖNSKAR
FAMILJEFÖRETAGET MAGNIHILL

Magnihill

VI TÄNKER EKOLOGISKT!

Magnihill har ett stort utbud av ekologiska djupfrysta produkter från växtriket.

www.magnihill.se

BLYS VIP

VERKTYG- OCH INDUSTRIPRODUKTER

Teng Tools Verktögsvaror

En komplett sats som förser dig med verktyg för resten av livet. 715 delar i en snygg och praktisk förvaringslösning. Profiskvalitet!

Tengkampanj!
18.990:-
Ord.pris 29.990:-
FRAKT-FRITT!

En perfekt instegsvara på hela 282 delar med det du behöver. Komplettera sedan med fler verktyg och överskåp.

8.590:-
Ord.pris 11.995:-

6.990:-
Ord.pris 8.900:-

Bärbar induktionsvärmare

Ett multiverktyg för uppvärmning av bult, skruv och mutter vid reparations och underhållsarbeten. Passar lika bra i fordonsverkstaden eller maskinhallen som ute på fältet i servicebilen. Levereras i praktisk väska med 4 st värmespiraler, 15 mm, 19 mm flexibel längd 800 mm samt O-don PAD.

EXPERTEN INOM JORD, SKOG, ENTREPRENAD OCH ÅKERI

www.blys.se 0510-22921

Bärningsdrag

7 ton 6 m	695:-
28 ton 6 m	1115:-
56 ton 6 m	1995:-

Köp alla tre för 2495:-

SWEBULT bultkampanj

M6 -M16, 3 längder inkl. bricka, nylock, mutter. Totalt 60 kg bult! Art nr 2300-6-1630100

Nu webbräpare!
2.900:-
Ord.pris 5.880:-

Lägg order innan 31/12-16 så får du en PANNLAMPA på köpet! Värde 499:-

God Jul & Gott Nytt År!

NOFF Malmö 2016 – två dagar av internationell handel i världens hetaste ekoregion

16-17 november genomfördes för fjärde gången Nordic Organic Food Fair, på Malmömässan. 300 företag från hela världen ställde ut och över 1000 nya produkter på ekomarknaden exponerades för mässans drygt 10 000 personer under de två dagarna. Kommersen var i full gång.

Det är tydligt att regionen och området runt Malmömässan är det kanske mest intressanta i världen just nu, om man sysslar med ekologiska produkter och produktion. Malmö har satt ett mål om 100 procent ekologiska livsmedel i offentlig sektor till år 2025 och Köpenhamn, bara några stenkast bort, har en ekologisk andel på 90 procent för offentlig sektor. Danmark passerar en ekoandel på 10 procent 2016, bäst i världen. Sverige har en ekologisk tillväxt som saknar motstycke på världsmarknaden. Med detta i åtanke är det kanske inte så konstigt att många av världens ekoföretag ser mässan som en möjlig inkörsport till den högt intressanta nordiska marknaden.

UTLÄNDSKA FÖRETAG DOMINERADE

Det internationella inslaget var dominerande och de svenska företagen i minoritet. Här fanns företag från en mängd olika länder. Flera länder hade också satsat på nationella paviljonger som samlade flera olika företag, t ex Litauen, Estland, Nederlän-

derna, Frankrike, Italien, Spanien, Österrike och Storbritannien. Så klart även Danmark, som deltog med mer än 25 företag och därmed hade största paviljongen på mässan och var de som syntes allra mest. Svenska aktörer som satsat stort på att synas var grossisterna Menigo, Dagsmeja, och Biofood. KRAV, som erbjudit sina medlemmar att delta till reducerat kostnad under sina vingar hade ett 15-tal deltagande företag. Här deltog bland annat Svenskt Butikskött, Kronfågel/Bosarp och Mariannes Farm.

SVENSK RÅVARA UNDERREPRESENTERAD

Även om flera besökare efterlyste mer företag som jobbar med svensk ekoråvara på mässan, så fanns det några på plats. Företag med direkt jordbruksanknytning, förutom redan nämnda, med egna monturar var till exempel Magnihill, Ekolådan/Järna, Mejeri/Saltå Kvarn och Beat, som bland annat tillverkar livsmedelsprodukter av svenskodlad KRAV-åkerböna. Även en och annan känd ekolantbrukare syntes bland besökarna.

– Det har varit stort intresse. Jag hade tänkt åka hem och låta personalen ta över efter första dagen, men det var för mycket bra kontakter att få här, så jag beslöt att stanna kvar även dag två. Ekologiskt går jättebra hos oss även i år och vi produktutvecklar nu enbart inom ekosortimentet, sade Wiveca Almgren, vd och ägare till

I KRAV:s monter kunde man hitta flera svenska företag som bland annat Torfolks gård, Bosarps kyckling, Svenskt butikskött, Mariannes morötter, Svenska Lantchips, Norrlandsbär m.m

Magnihill, som arbetar med svenska odlare av ärtor, morötter, potatis och andra grönsaker och rotfrukter.

Besökare så långt som från Kina, hade tagit sig till Malmö för att se vad den nordiska marknaden hade att erbjuda i form av ekologiska produkter:

BESÖKARE FRÅN KINA

–Jag är här för att hitta intressanta produkter och samarbeten med svenska producenter. Jag håller just nu på att starta upp ett företag som kommer att sälja ekologiska produkter i Kina. Intresset är jättestort för ekologiskt bland kinesiska konsumenter.

Mitt enda krav, förutom att det ska vara ekologiskt certifierat, är att det ska vara livsmedel med lång hållbarhet som tål att skeppas. Jag har hittat mycket intressanta företag och produkter här, säger Hanyu Yang, vars företag HugHug just etablerat ett svenskt kontor i Lund.

Det samlade intrycket efter de två mässdagarna är att Nordic Organic Food Fair stärker sin roll som den viktigaste marknadsplatsen för ekologiska produkter i Norden. Mässan kommer att genomföras igen den 15-16 november 2017.

CECILIA RYEGÅRD

**God Jul
önskar vi
på Gothia**

**VI VET HUR OFTA BEHOVEN FÖRÄNDRAS.
DET ÄR DÄRFÖR VÅRT SYSTEM ÄR MODULÄRT.**

GOTHIA REDSKAP AB
Tägneby 49 • 590 33 Fornåsa • Sweden • Tel: +46 (0)13 - 39 32 00 • Mail: gothia@gothia-redskap.se
www.gothia-redskap.se

En sådd, tre grödor och fyra

Svante Kaijser, fröodlare sedan många år tillbaka, testar nu med att så in tre grödor för skörd fyra år framåt på Sjuntorp utanför Trollhättan. Först skörd av åkerböna, sedan vitklöver år två och därefter skörd av timotejfrö år tre och fyra.

– Jag vill hitta ett sätt att ha en ”cash crop” även vid etableringsåret av timotejfrö och även hitta en kväveförsörjning åt gräset. Vi vet ju att gräs och klöver trivs bra ihop och att andraårsvallarna av gräsfrö är ogräsrena, säger Svante.

– Ja, lite galet är det men klart att vi vill vara med och utveckla och testa nya idéer hos Svante. Tanken är god och den har potential att lyckas.

Plantorna av vitklöver och timotej på det besiktade fältet är små men många och ogräsen lyser med sin frånvaro. Ogräs som annars lätt förstör en fröodling är baldersbrå och skräppa.

Magnus ”Frö-Magnus” Karlsson är ansvarig för all fröodling på Lantmännen. Cirka 5000 hektar ekologiskt frö odlas i Sverige, en odling som Magnus tror kommer växa framöver. Den ekologiska fröodlingen är viktig för Lantmännen som kontrakterar drygt 3000 hektar per år.

Gödseleffekt + Lättspridd + Lättlöslig

Utvecklat och tillverkat på Storkila gård av ekolantbrukare – vi vet vad som krävs av ett ekogödsel!
Rätt näringsblandning för **ökad skörd**, små fasta pellets med **marknadsledande spridningskvalitet**, optimerad för **snabb löslighet**.

8-3-5-3

BALANSERAT EKOÖDSEL FÖR: SPANNMÅL OCH OLJEVÄXTER

9-4-0

HÖGEFFEKTIVT EKOÖDSEL FÖR: SPANNMÅL OCH OLJEVÄXTER

skördar - går det verkligen?

Klöverspetsvivel har troligtvis angripit klöverplantorna dessa klöverplanter. Skallbaggen lägger sedan larver i blomman och är då ett betydligt värre problem. En larv per blomma drar ned fröskörden med 10 procent.

Magnus Karlsson, Lantmännen och Svante Kaijser har gjort fröaffärer ihop i över tio år och är nöjda med "försöket" hittills. Att hitta en metod med att få in fler fröskördar med lite ogräs är något både Svante och Magnus vill utveckla. En skörd med vitklöverfrö eller rödklöverfrö under anläggningsåret av timotejfrövallerna skulle betyda mycket ekonomiskt för Svante.

Stubben ska max vara en hand hög, annars skuggar den för mycket. Plantan behöver allt ljus den kan få på hösten när solen står lågt, enligt Magnus Karlsson, Lantmännen.

Vi behöver få fram ekologiska frögrödor med mindre ogräs i och samtidigt öka skördarna. Det skall bli spännande att följa, säger Magnus "Frö-Magnus" Karlsson, Lantmännen.

EkoWeb besökte i slutet av oktober ett fält i Sjuntorp söder om Trollhättan, för att titta på nyetablerade frövallar tillsammans med lantbrukaren Svante Kaijser och "Frö-Magnus" från Lantmännen som är kon-traktsansvarig för all fröodling på Lant-

männen. Svante är delägare i ett driftsbolag och tillsammans med kompanjonen Thomas Astorsson odlas gräs – och klöverfrö på cirka 250 hektar.

– Vi sådde åkerböna i slutet av april tillsammans med vitklöver och timotej. Fröna bredspriddes med separat frölåda på såmaskin. Vi skördade bönorna i slutet av september, snittskörden hamnade strax över 3 ton per hektar. Men här där vi står var det jungfrulig mark där det aldrig odlats bönor tidigare. Så just på detta skifte fick vi faktiskt över fem ton per hektar, säger Svante Kaijser.

MÅNGA PLANTOR OCH LITE OGRÄS

Med tanke på den stora skörden åkerböna har insådden haft det tufft och har inte vuxit så mycket när fältet besöks.

– Plantorna av vitklöver och timotej är inte stora men de finns där och den stora konkurrensen från åkerbönan har också gjort att ogräsen haft det svårt. Bättre med små plantor och lite ogräs, konstaterar Magnus Karlsson som är nöjd hittills.

Nu får både klöver och gräs en möjlighet att växa till sig under hösten och fram till slutet av maj då det är dags för första putsningen. Tajmingen här är viktig om

Svante skall lyckas att kunna särhålla vitklöver och timotej.

– Så fort som timotej skjuter ax ska odlingen putsas ned ordentligt. Efter det skjuter den inte nya ax i år. Putsningen missgynnar också ogräs som baldersbrå och åkertistel. Däremot gynnas vitklöver som med "nytt ljus" och snabb återväxtförmåga är snabbast på plan igen efter putsningen, säger Magnus Karlsson.

ANDRÅRSVALLARNA OGRÄSRENA

Normalt är det svårt att få en tillräckligt ogräs ren timotejvall första året, speciellt baldersbrå kan bli ett besvärande ogräs. Andrårsvallen och tredjeårsvallen brukar var helt ogräsrena.

– Vi putsar alltid vitklövern och då får jag ju i detta fall ogräsbekämpningen gratis i timotejvallen samt även att vitklövern ger kväve åt gräset. Att direkttröska timotej med mycket baldersbrå kan ge många nya gråa hår, säger Svante.

Efter skörden av vitklöver kommer sedan timotejodlingen att gödslas i början av september med kväve. Detta kommer att gynna gräset samt att gräset bättre tål körningar än klövern.

Ett problem med att så vitklöver och timo-

tej är att fröna är lika stora och svåra att sortera isär. Villkoren för rent certifierat utsäde är glasklara. Utsäde skall bestå av en art och reglerna för inblandning av främmande art gäller oavsett om det är ogräsfrö i fröpartiet, eller som i detta fallet vitklöver i timotej eller vice versa. Hela partiet kan därmed bli värdelöst om balansakten inte faller väl ut.

– För att särhålla timotejfröt kommer vi nog att direkttröska med det vanliga skärbordet och hög stubb. Vi brukar annars stränglägga grödan för en jämnare och lättare tröskning, säger Svante.

VITKLÖVER GYNNAS AV PUTSNING

Ett ytterligare sätt att särhålla dessa kan vara putsning och utnyttja olika arters tillväxtintervaller, ungefär som "tistelskäraren" gör.

– Putsningen av vallen är bra ur många aspekter, dels att få bort främst baldersbrå, men även att utnyttja att klöver snarast gynnas av att pustas skördeåret, vilket inte går med timotej om man vill ha skörd samma år, säger Magnus Karlsson.

OLLE RYEGÅRD

=PLUS

pellets

ALLT OM PLUSPELLETS PÅ WWW.EKOVAX.SE

ekoväx

Du skördar som du gödslar

6-3-8-5

KRAFTFULLT EKO GÖDSEL FÖR: POTATIS, GRÖNSAKER, OLJEVÄXTER OCH HELSÄD MED INSÄDD

RÅD & ORDER: EMIL OLSSON ☎ 0709-14 44 66

Gröna gårdar - säljer KRAV-kött på nätet från

Jan Karlsson lade om Bjällansås gård till ekologiskt i mitten av 1980-talet. Idag bedriver han Bohuslänns största nötdjursuppfödning och djuren säljs genom Gröna Gård, där dottern Märta Jansdotter är VD. Gröna gårdar ägs av Märta och Jan. I dagsläget säljer man KRAV-kött från över 40 gårdar, från Halmstad i söder till Karlstad i norr.

Gröna gårdars vd Märta Jansdotter är nöjd med försäljningen av gräsbetad KRAV-kött. Försäljningen ökar och intresset är stort för KRAV-köttet och för köttboxarna.

– Intresset för gräsbetande KRAV-kött är stort hos konsumenten. Nätet har skapat en ny kanal för oss till privatkunderna. Nätet är en kanal som jag tror kommer bli allt viktigare framöver. Utmaningen är att hitta effektiva leveranser med rätt kylning.

Gröna gårdar har idag ett 40-tal anslut-

na KRAV-godkända gårdar, belägna från Halmstad i söder till Karlstad i norr. KRAV-köttet säljs förutom på nätet också i butiker i Västsverige och Stockholm och till offentliga verksamheter.

– Det märks att ekologiskt är hett. Försäljningen till storkök och restaurang ökar och även näthandeln går bra, säger Märta Jansdotter, vd för Gröna gårdar.

OFFENTLIG SEKTOR VIKTIG

I dagsläget säljs cirka 30 procent av allt kött via nätet, 45 procent till offentliga verksamheter och privata restaurang och resten till butik.

– Till restaurang och butik är det främst

de ädla detaljerna som säljs och till offentliga marknaden färs och grytbitar. I vår e-handel är vi bra på att sälja hela djuret och ta hand om eventuella obalanser från de andra kundgrupperna. En bra mix för oss och ekonomin ligger i att kunna sälja hela djuret, säger Märta.

BJÄLLANANSÅS VIKTIG LEVERANTÖR

Gröna gårdar ägs av Märta Jansdotter och pappa Jan Karlsson som även driver gården Bjällansås utanför Uddevalla med uppfödning av 600 nötboskap på årsbasis. Intresset för ekologiskt har Märta fått från mamma sedan barnsben, eftersom hon så långt Märta kan minnas alltid varit noga med att

maten skulle vara ekologisk. Den egna gården ställdes om 1989.

NÄTHANDEL GÅR BRA

På Gröna gårdars hemsida kan man idag beställa ett tiotal olika köttboxar som sedan levereras till ett femtiotal utlämningsställen runt om i landet. Nätförsäljningen innebär också att företaget kan ha unik kommunikation med sina kunder i en större del av Sverige och det viktiga Stockholmsområdet.

– Vi jobbar med nyhetsbrev och emailutskick till våra befintliga kunder och vi har arbetat i sex år med näthandeln. Det fungerar bra, men tekniken utvecklas

BOKA DIN VINTERSERVICE NU!

JUST NU HAR VI 10% RABATT PÅ VERKSTAD/SERVICETIMMAR SAMT PÅ RESERVDELAR I SAMBAND MED SERVICE SOM SKER INNAN ÅRSKIFTET 2017, KONTAKTA GÄRNA VÅRAN VERKSTAD FÖR FRÅGOR SAMT BOKNING!

VI HAR ETT BRETT UTBUD AV RESERVDELAR MED HÖG KVALITET SAMT PROFESSIONELL OCH SERVICEINRIKTAD PERSONAL

HALMSTAD 035 12 50 59 | GRÄNNA 0390 501 70 | WWW.GOMA.SE

djur som är uppfödda på gräs och örter

Att låta djuren beta istället för att ställa upp dem kostar bara en tredjedel. På dessa fyra hektar kan 50 djur höstbeta i tio dagar. Det motsvarar 20 stycken stora ensilagebalar, enligt Jan Karlsson, Bjällansås gård på Bokenäset utanför Uddevalla.

Gräset är viktigt för att få en bra smak på köttet och köttkvaliteten är något vi arbetar hårt med. Djuren är minst 24 månader när de slaktas, ofta äldre. Sedan får köttet alltid hängmöras i minst 10 dagar.

snabbt och här behöver vi ta nya tag igen för att hänga med. Målet är att dubblera försäljningen på nätet inom något år. Det tror vi är möjligt för utvecklingen i e-handeln går snabbt, säger Märta.

KYLA ETT MÅSTE

Utmaningen är transporter och en kyld kedja hela vägen fram till konsumenten.

– Utmaningen med näthandel och kött

är att köttet måste förvaras kallt. Vi behöver här säkra utlämningsställen och i dagsläget är fokus på Västsverige, Stockholm och södra Sverige där vi löst det, säger Märta.

Slakten av djuren sker hos Dahlbergs slakteri i Brålanda. Styckning och packering enligt kundens önskemål sköter Gröna gårdar i egna lokaler i Uddevalla.

KON OCH MILJÖN

Märta reagerade kraftigt på Coops reklamfilm, som figurerat mycket inte minst i jordbruksmedia, där man utmålar kött som en stor klimat- och miljöbov. Hon tyckte den var missvisande.

– Den svenska köttproduktionen som baseras på bete är definitivt bra produktion av kött. Att som Coop dra allt nötkött över en kam, tyder på okunskap om produktionsmetoderna. Det är ledsamt, säger Märta.

Att se betande djur, deras magar och matsmältning, rapar och fisar, som ett miljöproblem köper inte Märta, i alla fall inte i Gröna gårdars fall.

– Det KRAV-kött som vi producerar bidrar till öppna landskap, ökad mångfald och här produceras det mat på en yta som inte passar för något annat. Dessutom blir köttet gott och nyttigt om djuren föds upp på gräs och örter, säger Märta.

OLLE RYEGÅRD

Vill du växa? Fråga oss först.

Det spelar ingen roll var du står. Om du just har startat och vill få upp farten eller om du hållit på ett tag och vill vidare. När det är dags för nästa steg – fråga oss.

Vi kan hjälpa dig att få upp lönsamheten, hitta lösningarna som finansierar din expansion och lotsa dig igenom generationsskiftet.

Våra 230 specialiserade rådgivare hjälper dagligen aktiva lantbrukare och engagerade jordägare över hela Sverige att utveckla sina verksamheter och förädla sina tillgångar. Välkommen du också!

Hitta din lantbruksansvarig hos Swedbank och sparbankerna på www.swedbank.se/solradgivare

Nominerade till pris

"Karl är mycket noggrann och ambitiös med sin odling. Han visar prov på framåtanda och kreativitet när han går in för KRAV-certifierad produktion."

1. KARL FERNHOLM Vigselhus 111, Sala

Växtodling på 430 ha. Hela gården omlagd 2016.

Karl ser fram emot utmaningen att lyckas med timing i odlingen, ogräsbekämpning och gödsling. Målsättningen är att om fem år ha samma nivå på skördarna som innan omställningen och att utveckla ett effektivt radhackningssystem.

ÅRETS OMLÄGGARE

"För visad kreativitet i hållbarhetsfrågor med en tydlig framtidsvision. Man har sett möjligheten att utöka sin verksamhet med kycklingproduktion när marknaden efterfrågat produkterna."

2. HENRIK OCH MARIA BÅVIUS Älgsjö Gård, Skänninge

208 ha (varav 120 ha KRAV). Nybyggnation 2016 för 60 000 KRAV-slaktkycklingar/år. Biopanna för uppvärmning av stallet och torken. Målsättning: Helt KRAV-omställd- samt fossilfri gård 2021.

"Mikael och Anna är duktiga och noggranna med djur och växtodling. De har visat mod och gott företagande genom att snabbt ställa om sin produktion med god lönsamhet och även utveckla caféverksamhet."

3. MIKAEL PALM OCH ANNA LINDHOLM Högalid, Smedstorp

300 ha spannmål, 80 ha bete samt 270 mjölkkor med rekrytering. Arealen KRAV-certifierad 2016, djurproduktionen 2017.

Mikael och Anna är båda utbildade till konditorer och har en vision om ekologiskt. De valde att ta över familjegården och har utvecklat en caféverksamhet med namnet; En ko till kaffet. Målet är att kunna producera och förädla egna råvaror i eget mejeri och i framtiden även mala sin spannmål i en egen kvarn.

Joakim Larsson, Skog och Lantbruk, SEB

SEB delar ut stipendium på Ekogalan

Förutom de fyra priskategorierna tas nu ett nytt grepp vid nästa års ekogala. Det blir i form av ett stipendium som ska få duktiga ungdomar att vilja satsa på ekologisk produktion och marknad.

2017 års Ekogala kommer att utökas med ett stipendium. Det är SEB som väljer att dela ut ett stipendium till ett värde av 10 000 kr. "Ekologiska Framtidspriset: SEBs pris delas för att locka duktiga unga studenter och entreprenörer inom de gröna näringarna att satsa på den expansiva ekologiska marknaden.

– Vi vill lyfta fram unga studenter och entreprenörer som vågar och vill satsa på det som de själva tror på och som kan bidra till de gröna näringarna och samhället i övrigt när det gäller hållbar utveckling och ekonomi. Jag tycker att det är ett bra tillfälle att göra det tillsammans med Ekoweb i samband med Ekogalan. Svensk lantbruk har goda förutsättningar att utvecklas och vi ser mycket fram emot att få uppmärksamma några av landets unga inom svenskt lantbruk på detta

sätt, säger Joakim Larsson, ansvarig Skog och Lantbruk hos SEB.

– Vi tror att det är väldigt viktigt att uppmärksamma de unga, de som ska ta över och står för återväxten inom svenskt jordbruk. Vi är jätteglada att vi har fått till den här möjligheten att göra det tillsammans med SEB, säger Cecilia Ryegård, Ekoweb.

SEB

Följer ni med?

Förbättra er materialhantering med Merlo teleskoplastare

Hüllert
Maskin

Följ med i utvecklingen med Merlo
www.hullert.se • Tel: 0512-30 00 30

Priser på Ekogalan 2017

ÅRETS GARANT EKOSTJÄRNA

axfood

1. REKO KYCKLING

Nätverk för KRAV-kycklingproducenter, startat 2015, omfattar idag fem gårdar. Målsättning: 500 000 KRAV-kycklingar/år till slakt inom några år.

"Med kärlek levererar Reko en så bra ekologisk och KRAV-märkt kyckling som möjligt. Kycklingarna växer upp långsamt i sin egen takt, de lever länge och äter ett reko ekologiskt foder fritt från antibiotika och GMO-manipulerade växter."

2. RISENTA

Pionjärer nom hälsosam mat med hög andel ekologiska produkter, i Rotebro.

"Risenta är nytänkande och i tiden. Med t ex vegobiffpulver där man bara adderar vatten gör Risenta bra och hållbar mat till något enkelt att tillaga även för en stressad småbarnsfamilj eller person som vill äta bra och hållbart men inte har kunskapen kring att göra en egen vegorätt."

3. JUICA SVERIGE

Företag som hänger på juicetrenden och levererar färsk- och kallpressade ekologiska juicer. Direktleveranser över stora delar av Sverige.

"Grönsaksjuicer gjorda på ekologiska råvaror, och dessutom Eko-certifierade, som levereras direkt hem fem dagar i veckan. Med e-handeln gör juica.se det enkelt, oavsett var man bor i landet."

ÅRETS EKOBUTIK

odlarlaget **eko**
odlarna.se

1. GEKÅS ULLARED

"För att aktivt ha jobbat med att göra svenska, närodlade ekoprodukter lättillgängliga för konsumenterna".
Med bland annat närodlat eko från Tånga Gård.

2. GREEN MATMARKNAD, TURNING TORSO MALMÖ

För att genom ett ihärdigt fokus tillgängliggjort svenska, närodlade ekoprodukter till sina kunder."

Motto: att vara Skandinaviens ledande matmarknad för ekologiska och hälsosam mat

3. COOP KONSUM GNESTA

"För ett målinriktat arbete för att kunna erbjuda kunderna ett brett, svenskt, närodlat ekosortiment"

Arbetar hårt och målinriktat med att lyfta fram ekologiskt och närodlat i butiken.

ÅRETS NYBYGGNATION FÖR HÅLLBART JORDBRUK

BYGGGLANT

A Borga Group Company

1. NÖBBLE GÅRD, KALMAR

Lennart och Veronica Svenzén

KRAV-mjolk och -spannmålsproduktion

Ladugård för 400 djur m 4000 m² solceller, ladugården drivs med el från egna vindkraftverken.

"För en spektakulär satsning och byggnation med många innovativa lösningar. Satsningen är en inspirationskälla för andra. Nöbble Gård är en föregångare på många plan och tar svensk mjölkproduktion in i en ny framtid"

2. ERIKSGÅRDEN, JÄMTLAND

Erik Svensson, Stall för 1400 ekogrisar

Enda ekologiska grisgårderna norr om Dalvälvén.

"Erik Svensson har byggt ett av Sveriges modernaste, ekologiska slaktsvinsstall, med flera fiffiga lösningar för bland annat utfodring och utgödsling som gör arbetet lättsamt i en bransch med lysande framtidsutsikter"

Hatten av för

- Flexibel maltkvalitet
- Internationellt känd sort
- Goda stråegenskaper
- Hög och stabil skörd
- Finns både som eko & konventionell

EKO
-UTSÄDE

www.scandinavianseed.se

spannmål

DLG: Danska ekorapspriset närmar sig 10 kronor

Stor brist på "säker certifierad" ekologisk spannmål driver upp priserna i EU och i Danmark. Bara på foder till mjölkkor räknar DLG att marknaden växer med minst 30 000 ton 2017. Detta samtidigt som den ekologiska gris-, ägg-, kyckling- och nötköttsproduktionen också ökar kraftigt i Danmark.

Den starka marknadstillväxten på konsument men framförallt på djursidan i Danmark, har gynnat exportaffärerna för svensk KRAV-märkt spannmål. Flera affärer är redan genomförda på åkerböna, malkorn, "renhavre" och fodervete. Exportaffärerna har genomförts av flera svenska aktörer, men även av flera olika danska och tyska uppköpare som har varit allt aktivare i Sverige denna skörd. Här har de köpt partier direkt av större lantbrukare med lager.

Bristen av ekologisk foderspannmål i Danmark beräknas av Ekoweb till minst 50 000 ton kommande år vid normal skörd. Bristen visas också nu i de senaste poolpriserna som DLG presenterar på sin hemsida. För raps betalar man 9,13 kr/kg, åker-

Gröda	Poolpriser DLG Danmark (nov, 2016)	Poolpriser DLG Danmark (mars, 2016)*	Poolpriser DLG omläggning (Nov, 2016)*
Brödvete	2,96	2,63	-
Fodervete	2,69	2,63	2,35
Korn	2,73	2,40	2,35
Malkorn	3,17	-	-
Grynhavre	2,88	-	-
Havre	2,75	2,21	2,35
Råg	2,52	2,18	2,35
Ärter	3,21	-	-
Åkerböna	3,55	3,73	3,17
Höstraps	9,14	-	-
Rågvete	2,35	-	-

* SEK per kilo. Omläggning är karensgröda som får säljas till foder.

KÄLLA: DLG.DK

böna 3,56 kr/kg, malkorn 3,17 kr/kg och råg 2,88 kr/kg, fritt sin ekologiska foderfabrik på Jylland.

Foderfabriken på Jylland köper även in spannmål från karensmark, omläggningsspannmål och ger en merbetalning

för det, vilket är en unik företelse i EU. I Sveige finns det ingen aktör som redovisar en merbetalning för omläggningssgröda som används till foder. För omläggningssgröda som används till foder. För omläggningssgröda som används till foder. För omläggningssgröda som används till foder.

ärtor och åkerböna betalar man 3,17 SEK. I Sverige sker en stor del av försäljningen av karensgröda genom mellangårdshandel.

OLLE RYEGÅRD

Svenska KRAV-spannmålen räcker bara till maj

En ökad export av KRAV-spannmål skapar brist i Sverige och höjer därmed priserna. Ekoweb beräknar att det fattas cirka 50 000 ton ekologisk spannmål i Sverige och minst lika mycket i Danmark. Konsument, export och fodermarknaderna växer, samtidigt som ekoskörden bara är "normal" i Sverige.

Sverige exporterade ifjol knappt 50 000 ton ekologisk spannmål, enligt Ekoweb's beräkningar. Främst var det havre, vete och en mindre del åkerböna och malkorn som lämnade landet. De stora exportvolymerna stod havre och vete för. Tyskland, Danmark och

USA är de viktigaste exportländerna. Marknaden kantades av stora volymer vete med sämre kvalitet och med lågt protein. Svenska spannmålshandlare fick slåss i "foderträsket" för att bli av med volymerna och kämpa för att få betalt för råvaran.

STARK MARKNADSTILLVÄXT

Situationen i år är helt annorlunda. Kvaliteten av svensk spannmål är på topp och många partier av ekologiskt vete ligger betydligt över 10,5 procent proteinhalt på höstvetet och över 12 procent på vårvetet. De gör att många industrikunder i Sverige och med anknytning till svensk kvarnindustri väljer svensk KRAV-råvara istället. Dessutom har den svenska marknaden på konsumentensida för cerealier fortsatt att växa

ordentligt, liksom i övriga världen. Även djurproduktionen har ökat ordentligt och konsumtionen av ekologisk spannmål har ökat med 30 000 ton de två sista åren. Tidigare normalskördeår har det fattats cirka 30 000 ton ekologisk spannmål i Sverige.

SLUT I MAJ

Ekoweb gör bedömningen att det kommer vara slut på svensk KRAV-spannmål i slutet på maj om inget importeras. Efter tre år med rekordskördar som mättat den växande marknaden blev det slutligen normalskörd i Sverige. Tillsammans gör det att det saknas cirka 60 000 ton ekologisk spannmål i Sverige, kanske ännu mer om exporten av kvalitetspannmål blir stor. Eftersomhar skördarna i Frankrike, Tyskland och Baltikum

drabbats av missväxt på grund av dåligt väder kommer det att finnas ett stort sug av ekologisk spannmål härifrån liksom från Danmark som är i samma marknadsituation som Sverige.

MISSAD EXPORTMARKNAD

Det som i år begränsar exporten av KRAV-spannmål från Sverige är mängden. Den hade kunnat vara mycket större. Det som nu troligtvis kommer ske är att svensk råvara kommer att säljas till konsumentindustrin i EU. Sedan kommer det att importeras stora volymer vete till den svenska foderindustrin från bland annat Kazakstan och Baltikum.

OLLE RYEGÅRD

StaticLine

Säker och effektiv blandning med Silonox-stål som standard. 8-40 m³.

TrailedLine

Mästarklassen - för djurhälsa, komfort och effektivitet. 7-45 m³.

Ny ekologisk havredryck från Oatly

Adam Arnesson, stolt leverantör av KRAV-havre till Oatly.

FOTO: BIANCA BRANDON-COX

Oatly lanser nu gammaldags Havredryck, en produkt som producerats i ett samarbete mellan Oatly och EKO-bonden Adam Arnesson. Drycken är gjord på en havresort som inte odlats på 50 år, Sol II.

Gammaldags Havredryck är resultatet av ett samarbete mellan Oatly och bonden Adam Arnesson på Jannelunds gård i Örebro kommun.

– Det har varit väldigt spännande att kunna följa och påverka havrens resa genom hela värdekedjan från sådd till färdig produkt. Vi är otroligt stolta över Gam-

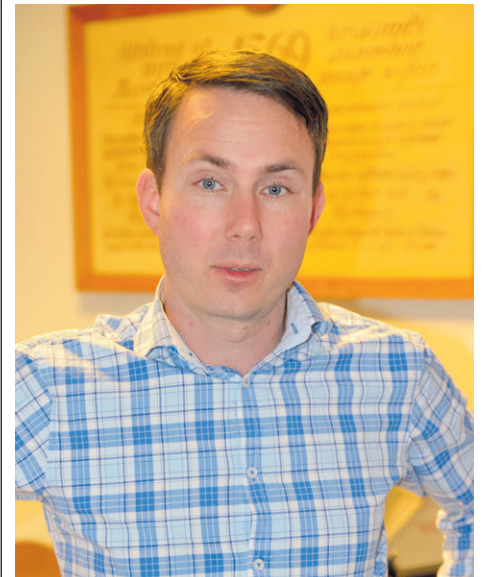
maldags Havredryck som är en helt unik produkt, kommenterar Carina Tollmar, hållbarhetschef på Oatly.

På Jannelunds gård har man haft ett intresse av kultursorter och i våras såddes 8,4 hektar av den gamla havresorten Sol II.

– Två förhållandevis små aktörer som delar vision kan utföra storverk tillsammans, tänk då bara på vad som kan hända när två blir fler, tillägger Adam Arnesson.

De unika numrerade förpackningarna är nu ute i butik.

Berte Qvarn: Brödmarknaden växer kraftigt

Martin Carlsson, försäljningschef, Berte Qvarn, är ansvarig för omställningsmjölet som skall säljas av ICA.

Berte Qvarn ökar sin ekologiska försäljning med drygt 10 procent under 2016. En ökning som man beräknar skall fortsätta även under 2017 och 2018. Även priserna på den ekologiska spannmålen stiger.

– Ekobröd är hett och just nu sker det många nya brödlanseringar i butik, vilket är roligt efter många år med stiltje. Glädjande ser vi också att försäljningen av rågmjöl ökar, säger Martin Carlsson, försäljningsansvarig Berte Qvarn.

Årets skörd är man nöjd med, men volymen hade gärna kunnat få vara större.

– Skörden håller en hög kvalitet och volymen är som ett normalår. Spannmålspriserna är högre i år än vid samma period ifjol, säger Martin Carlsson.

Under hösten 2016 lanserade också Berte Qvarn tillsammans med ICA ett omställningsmjöl. Detta för att kunna öka betalningen för "karensgrödan" och locka fler lantbrukare att lägga om till ekologisk spannmålsproduktion. Totalt rör det sig om ett par hundra ton spannmål. Mjölet är nu ute i butik sedan ett par veckor tillbaka och lanseringen har gått bra.

OLLE RYEGÅRD

Norge tar steg mot ökad ekohandel

För första gången har de tre största detaljhandelskedjorna i Norge, Rema, Coop och Menu, träffats under samma tak för att diskutera ekoförsäljning. Mötet kom till stånd på initiativ av Oikos, den norska motsvarigheten till KRAVs, initiativ. Samtidigt deltog 45 företag i branschen och flera seminarier hölls.

Bland annat från inbjudna Organic Denmark, som fick beskriva hur man lyckats bli den ledande ekonationen i världen.

Ekomarknaden för livsmedel i Norge har länge släpat efter utvecklingen i övriga Norden och andelen ligger på runt 2 procent av totala livsmedelsförsäljningen. Men något verkar ha hänt under 2016. Under första halvåret ökade försäljningen med 22 procent.

– Detta var en historisk dag för den ekologiska branschen i Norge. Vi tror att tävling mellan detaljhandelskedjorna är det bästa sättet att få fart på ekoförsäljningen och det är det vi lyckats åstadkomma, säger Tina Lippert, Oikos.

KÄLLA: NORDIC ORGANIC NEWS

2017 års Ekogala är slutsåld!

Exporten driver upp ekopriserna i England

Den brittiska skörden av ekologisk spannmål blev sämre än väntat 2016. Framförallt är det höstsåden som inte utvecklade sig som den skulle, men även vårsåden avkastade mindre än normalt.

– Kvaliteten är bra på årets skörd och vi har exporterat både havre och malkorn i mindre kvantiteter till Tyskland och Belgien. Vi har även förfrågningar från Frankrike på kvarnvet, vilket inte hör till vanligheterna, säger Andrew Trump, verksamhetsledare på Organic Arable, som säljer ekologisk spannmål åt ett 70-tal lantbrukare i England.

På de större eko-marknaderna såsom i Tyskland, Frankrike, Danmark och Sverige lever den ekologiska spannmålsmarknaden sitt eget liv och är nu fränkopplad den konventionella spannmålsmarknaden. Men så är det inte i England...

– Våra priser styrs fortfarande väldigt mycket av den konventionella spannmålsmarknaden och för att inte drabbas av dessa låga priser i England måste vi arbeta mer med export. Nu när vi har ett alternativ till den inhemska marknaden så har också priserna gått upp cirka 15-20 procent,

Andrew Trump, verksamhetsledare för Organic Arable, som säljer ekologisk spannmål åt ett sextiotal ekologiska lantbrukare i England.

dels på grund av ökad efterfrågan på exporten men även på grund av devalveringen av valutan, säger Andrew Trump.

Den ekologiska spannmålsmarknaden är känslig för överskott och det kan få marknaden att snabbt falla nästa odlingsäsong.

– De ekologiska skördarna i Frankrike, Tyskland och Baltikum har blivit betydligt mindre på grund av dåligt väder. Detta driver priserna i hela EU. Höga priser kan leda till stor omläggning och stora överskott på en gröda som havre. Det är vi lite rädda för, säger Andrew Trump.

simply
intelligent
feeding

SelfLine

Flexibla foderblandare för alla lantbruk. 12-32 m³.

Importerat av Kverneland och säljs av deras återförsäljare

Kverneland
se.kverneland.com

SILOKING
www.siloking.com

DON i havre ett allvarligt återkommande problem i Sverige

Sex procent av all havre har i år DON-halter över livsmedelverkets tillåtna nivåer för livsmedel. Värst drabbade av DON är områdena i väst, men man hittar nu DON i hela Sverige, enligt branschorganisationen Foder & Spannmål. För den svenska spannmålsodlare rör det sig idag om årliga förluster på ett par tiotals miljoner kronor till belopp som snabbt närmar sig en miljard om vete, havre och korn skulle drabbas samtidigt.

Problem med DON i svensk spannmål aktualiserades 2010 då man upptäckte flera partier med höga halter av DON i havre i västra Sverige. Det gjorde att man i spannmålshandeln satte igång ett provtagningsprojekt inför skörden 2011, som också blev ett mycket besvärligt år. Då dömdes över halva skörden av havre ut som livsmedel på grund av för höga halter av DON, vilket kostade det svenska lantbruket i storleksordningen 100 miljoner kronor.

– Det står höga värden på spel och det kostar svenska lantbrukare stora pengar vid ett angrepp. Om lantbrukarnas spannmålspartier klassas ned från livsmedelskvalitet till foder eller ännu värre till bränsle så kan man förlora ända upp mot en krona per kilo, säger Erik Hartman, vd Foder & Spannmål.

PROBLEM I NÄROMRÅDET OCKSÅ

Tittar man utomlands så är våra grannländer betydligt hårdare drabbade denna skörd. I Finland är bedömningen att upp emot 25 procent av havreskörden inte klarar gränsvärdet för livsmedel. Från Lettland har det kommit uppgifter om att 30-40 procent av veteskorde i ligger över gränsvärdet för deoxynivalenol, i folkmun kallat DON.

MASSOR AV ANALYSER

Efter utbrottet 2011 satte branschorganisationen Foder & Spannmål tillsammans med sina medlemsföretag igång att följa utveckling med ett gediget provtagningsprogram, som.

– Alla lass av havre i västra Sverige som kommer in till siloanläggningar analyseras för DON, men vi följer även utvecklingen av DON i vete och korn. Här är dock pro-

Erik Hartman är VD för branschföreningen Foder & Spannmål, som samordnar DON-provtagningsprojektet i Sverige. Höga värden står på spel om man inte får bukt med DON-problematiken. 2011 kostade det branschen över 100 miljoner kronor, berättade Erik på DON-dagen arrangerad av Agroväst och branschen i slutet november.

blemen betydligt mindre, i vart fall än så länge, säger Erik Hartman.

SEN SKÖRD ÖKAR RISKEN

Risken för att DON-halterna skall stiga ökar ju längre in på hösten man kommer. Svampen infekterar ofta grödan vid blomningen och växer sedan till beroende på bl a väderbetingelserna.

– Vi ser tydliga tecken på att problemen ökar ju senare man tröskar. I år var cirka 20 procent av de lass som tröskades i slutet av september i västra Sverige smittade, jämfört med bara några procent vid tidig skörd, säger Erik Hartman.

Enligt Foder & spannmål har man även tagit prover för att se om DON-halterna skiljer sig mellan ekologiskt och konventionell spannmålsodling.

– Vi har här inte sett några skillnader i halter av DON i ekologisk spannmål. De handlar nog mer om vilket området som spannmålen odlas i. Blöta och områdena runt de stora sjöarna verkar vara "hotspots" och problemen återkommer ofta på samma plats, säger Erik Hartman.

OLLE RYEGÅRD

"Höga värden står på spel om Sverige drabbas av DON"

Enligt Bo Löfqvist, ägare och uppfinnare till sorteringsmaskinen TriQ, BoMill, kan man idag sortera ut de DON-smittade kärnorna från ett parti med hjälp av NIR-teknik.

DON i havre kan sorteras bort

På DON-dagen i Skara presenterade företaget BoMill möjligheterna med att kunna sortera bort DON i partier med spannmål med sin unika och världspatenterade sorteringsmaskin. Man använder här tekniken med NIR och varje enskild kärna lysas rakt igenom 8 till tio gånger. På så sätt kan fusariumdrabbade kärnor sorteras bort och sjuka partier kan "räddas".

– Anläggningen har en sorteringstakt på tre ton per timme per modul. Vill man utöka sorteringstakten bygger man bara på fler moduler, säger Per Söderström, marknadschef BoMill.

Flera sorteringsmaskiner är redan sålda i världen med just detta syfte och hittills i Sverige är fyra maskiner sålda de sista året, och fler lär det bli.

Trygg vardag

Vet du om att du kan säkra lantbrukets ekonomi och drift genom att försäkra gårdens viktigaste produktionsdjur och dina grödor hos oss på Agria? Att ha rätt försäkring är en viktig del i omsorgen om ditt företag och dina djur.

Vill du veta mer? Ring 0775-88 88 88 eller hitta din lokala säljare via agria.se

Agria Djurförsäkringar är Länsförsäkringsgruppens specialistbolag för djur- och grödaförsäkring.

Agria
Djurförsäkring

Lugna tjurar på bete

Receptet på godare mat

Ett 30-tal tjurar brukar beta på Olle Linders marker på Åsbergby Gård i Uppland. Och det fungerar fint.

Att tjurar går på bete är inget nytt för gården. Det har det gjort sedan 25 år tillbaka då Olle Linder tog över den. Ja, längre än så för innan dess hade föräldrarna samma typ av drift.

Enligt KRAVs regler ska tjurar som föds upp till slakt gå på bete, men många drar sig för att ha tjurar på grund av riskerna vid hanteringen av djuren i samband med betet. Någon sådan oro känner inte Olle Linder, och det har inte varit några olyckor. Han tror att djuren blir lugna av att inte vara instängda, men annars tycker han inte att han gör något speciellt för att få det att fungera.

– Det är inga märkvärdigheter. Djuren har gott om mat. Går tjurarna instängda är de mycket farligare. Kanhända är det också en rasfråga, jag har Hereford, säger Olle Linder.

Olle Linder

Foto: Jordpatrynet.se, Linus Höök

Gården har 70 dikor. Tjurkalvarna föds upp till slakt vid 18 månaders ålder och kvigkalvarna går huvudsakligen till rekrytering.

Stängslen är i första hand vanliga elstängsel och vid vägen finns taggtråd som förstärkning, men tjurarna brukar inte bryta sig ut.

– Det händer, men det är väldigt sällan. I år bröt inte en enda tjur sig ut. Då är det oftare som korna gör det.

Gården har 220 hektar åker och 80 hektar bete. Odlingarna utgörs av vall, höstvet och korn samt åkerböna som går till de KRAV-certifierade slaktsvinen som gården också har.

Avelstjuren släpps in till korna i mars och lite senare till kvigor. Korna kalvar kring nyår och kvigor därefter. Kalvning pågår hela våren.

På vintern går alla ungtjurarna tillsammans på djupströbädd i en lada med möjlighet att gå ut till en hårdgjord yta utomhus. Där har de fri tillgång till ensilage och får också några kilo kornkross per dag.

– Ensilaget är från fin förstaskörd och skulle vara fullgott för mjölkproduktion, säger Olle Linder.

Foto: Camilla Mannich Uggle

Tjurar i hagen sent i september på Åsbergby Gård.

På våren är det korna och årskalvarna som släpps ut först på bete. Sedan blir det dags för ungtjurarna kring 20 maj. De får då tillgång till en ladugård i anslutning till fem hektar hagmarksbete och därefter också åkerbete. Betet utgör huvuddelen av fodret, men de kan när de vill gå hem till ladugården där det finns vatten och tillskottsfoder i form av ensilage och kornkross.

– Där har jag kontroll på dem varje dag.

Men jag går också in i hagarna ibland. Det är ingen risk att göra det och det händer att jag får studiebesök och vi står där och pratar, säger Olle Linder.

Hanteringen i samband med att djuren vägs en gång i månaden går också bra.

Varför har du tjurar och inte stutar?

– Tjurar växer fortare. Det är enklare för de är färdiga när andra sommaren gått. Stutar skulle behöva vara inne en vinter till.

”Går tjurarna instängda är de mycket farligare”

Solveig Wall Ellström

ÖKADE MÖJLIGHETER FÖR KRAV-MÄRKT KÖTT

– Mycket tyder på att fler konsumenterna kommer att dra ner på sin köttkonsumtion till förmån för vegetariska alternativ. Men samtidigt kommer deras krav på köttet att öka när det gäller, miljö, djursköt, kvalitet, smak och hälsa vilket ger möjligheter för det KRAV-märka köttet.

– Drivande för detta är att hälsa och hållbarhet är de två stora trenderna inom mat.

Det förklarade KRAVs marknadschef, Katarina Wolf i sin presentation på Sveriges nötköttsproducenters Kötttriksdag i mitten på november. Dit var hon inbjuden för att berätta om marknaden för ekologisk och KRAV-märkt mat. Hon framhöll att den stora marknadsökningen för ekologiskt är konsumentdriven och berättade om LOHAS som är den målgrupp som KRAV främst riktar sig till. LOHAS styrs av värderingar och har ett starkt intresse att konsumera hållbart och hälsosamt. Hon visade bland annat att 35 procent av LOHAS-konsumenterna köper KRAV-märkt kött så ofta de kan enligt en undersökning från TNS Sifo. Intressant är också att LOHAS-gruppen växer och idag utgör 38 procent av befolkningen.

KRAV hade också en monter på Kötttriksdagen.

Katarina Wolf

Foto: Kolbjörn Örvik

RAPPORT FRÅN ELMIA: MÅNGA UNGA VILL LÄGGA OM

– På Elmia var stämningen god bland de KRAV-certifierade lantbrukarna. Även mässbesökarna i allmänhet hade en positiv attityd till ekologiskt och KRAV.

Det säger KRAVs kundansvarig för lantbruk, Camilla Mannich Uggle, som stod i KRAVs välbesökta monter på mässan. Montern bemannades också av föreningen Ekologiska Lantbrukarna och kampanjen Bliakobonde.nu.

– Vi fick besök av många unga lantbrukare som var på väg att ta över gården, och som ville lägga om produktionen. Då var det roligt att kunna hänvisa dem till Bliakobonde.nu, ett projekt som Ekologiska Lantbrukarna genomför med stöd från KRAV, Arla, Axfood, Coop och HKScan, säger Camilla Mannich Uggle.

• Läs mer: bliakobonde.nu

KRAV-CERTIFIERADE MJÖLKGÅRDAR BÄTTRE PÅ DJUROMSÖRG

Det är mer sällan som länsstyrelsens kontrollanter upptäcker brister i djurvälståndet på KRAV-certifierade mjölkgårdar jämfört med på konventionella. Detsamma gäller också vid kontroller i Arlas kvalitetsprogram.

Det konstaterar Frida Lundmark vid SLU i Skara i sin nyligen presenterade doktorsavhandling. Hon har bland annat undersökt resultaten av djurskyddskontroll utifrån två olika regelverk på mjölkgårdar i Västra Götalands län. Kontrollerna utfördes 2010 till 2013 dels av länsstyrelsen utifrån lagstiftningen och dels av Växa Sverige utifrån Arlas kvalitetsprogram Arlagården.

I länsstyrelsens kontroller var den vanligaste bristen smutsiga djur medan den vanligaste avvikelserna utifrån Arlas kvalitetsprogram var smutsiga ladugårdar.

NY SYMBOL FÖR HJÄLPMEDEL I KRAVS REGLER 2017

På KRAVs webbplats finns många hjälpmedel som kan underlätta för dig att följa reglerna. Det kan till exempel vara mallar och checklistor eller ren information. I regelboken för 2017 har vi satt ut en symbol vid de regler som det finns hjälpmedel för. Adressen till webbplatsen anges också. Exempel på hjälpmedel är: betesguiden, egenkontroller för olika

djurslag, listan på tillåtetbedömda foder och information om energikartläggning. Många av hjälpmedlen finns på: www.krav.se/mallar-och-listor.

Har du inte fått regelboken för 2017? Då kan du beställa den på regler@krav.se eller direkt i vår webbshop, shop.krav.se.

"CombCut" vinner innovationspris i USA

Den 14 november mottog uppfinnaren Jonas Carlsson och Bengt Merkel, VD för Just Common Sense AB, priset Deloitte Green Award, av Swedish-American Chamber of Commerce, för produkten CombCut. Priset delades ut på Green Gala Award Dinner i New York.

– Vi är jätteglada för priset och det betyder mycket oss. Dessutom passar det extra bra för oss nu när vi sålt våra första maskiner till North Dakota. USA är en marknad som vi hoppas mycket på, säger uppfinnaren Jonas Carlsson, Just Common Sense.

MOTIVERINGEN TILL PRISET

"Based on the founder's direct and solid knowledge of farming, the company JUST COMMON SENSE AB has developed a complete, mechanical system for weed management, facilitating wholly organic farming and saving owners money

Uppfinnare Jonas Carlsson fick idén med tistelskärare för tio år sedan. Idag är tekniken både världspatenterad och används till betydligt mer än att bara skära tistel med.

in the process. They call it CombCut, a name that itself describes the process. The equipment – simply explained as a set of sharp teeth and metal bars – is front-mounted on a tractor and combs the field near ground, cutting coarse weeds, like mustards and thistles, while letting the slender crop slip through unharmed. No need for herbicides and a bigger crop harvest for the farmer."

Idén till patentet bakom CombCut, som är en mekanisk ogräsbekämpningsmaskin för säd – och vallodling, fick Jonas Carlsson för drygt tio år sedan när han gick i sitt vete-fält och funderade på hur han skulle bli

CombCut säljs nu på flera olika marknader i världen. Mer än tvåhundra maskiner sålts i Europa, Kanada, Australien och nu även i USA. 2017 siktar man på att sälja 70 maskiner.

av med all tistel. När han gick där i fältet och kände på vetet och tisteln så gick det upp för honom en sak. Det är stora skillnader på tjockleken på vetestrået och tisteln. Kunde man på något sätt utnyttja de här fysikaliska skillnaderna?

NYA MARKNADER ÖPPNAS

Jonas byggde en prototyp med två knivar, som satt ihop som en sax, med en öppning längst bak. När man för det här knivparet framåt på fältet slinker vetet igenom där bak, medan den tjockare tisteln skärs av. Detta är grunden till patentet för CombCut.

SÅLT TILL USA

Nu, mer än tio år senare, har mer än tvåhundra maskiner sålts i Europa, Kanada och Australien. I samband med att företaget fått priset har man fått sin första order i USA på fyra maskiner. Produktionen sker i norra Skåne hos Bjärnums Stålprodukter AB.

– Kommande år hoppas vi att kunna sälja uppemot 70 maskiner, säger Jonas Carlsson.

OLLE RYEGÅRD

Ökad giva av protein ökade inte mjölkproduktionen

Ny forskning har visat att tillförseln av energi till våmmen har större betydelse för produktionen av mjölkprotein än man tidigare bedömt, i relation till koncentrationen och kvalitén på foderproteinet. Därför ville forskarna i detta projekt utvärdera olika utfodringsstrategier med målet att uppnå en optimerad proteinförsörjning i ekologisk mjölkproduktion.

Forskare från SLU har genomfört tre produktionsförsök med mjölkande kor för att utvärdera de svenska proteingrödor rödklöver, ärt och åkerböna i foderstaten. Man studerade proteinutnyttjandet av ökad proteintillförsel med olika proteinfodermedel

och effekter av ökad energihalt i grovfodret.

Resultaten visade att det inte gav någon effekt på produktionen, förutom något lägre koncentration av mjölkprotein med ökande nivåer av rödklöver i foderstaten.

Dessutom hittade man inga skillnader i mjölkproduktion mellan utfodring av ärt, värmebehandlad och obehandlad åkerböna, vilket man hoppats på. Forskarnas tolkning till resultatet är att nedbrytningen av ärtans och åkerbönas protein har skett i vommen, där det inte kan tas upp, istället för i tunntarmen där upptaget sker mycket lättare. Den nya forskning har visat att tillförseln av energi till våmmen har större betydelse för produktionen av mjölkprotein än man tidigare trott.

KÄLLA: EVA SALOMONSSON, EPOK

Forskarna har visat att det är viktigt att proteinet bryts ned i tarmen och inte i vommen om mjölkproduktionen skall öka. Med ökade givor av åkerböna och ärtor så ökar inte mjölkproduktionen, vilket man tror beror på att nedbrytningen sker i vommen.

Econov
kontrollerar
automatiskt hela
kurvmönstret!

SULKY

Sulky X40 Econov

Econov är Sulkys senaste och mest intelligenta avstängningssystem. Inklusive Econov styrsystem, kontrollsystem ISOLINK (ISOBUS) för Econov.

Kampanjpris: 155.200:- (177.200:-)

krönika

Svart på vitt att rött är rätt

I min förra krönika "Falk talar kor" berättade jag att SRB/Ayrshire är minst lika lönsam som SLB/Holstein - detta trots att den svarta kon producerar mer mjölk.

Yttre faktorer och den enskilda gårdens förutsättningar kan påverka kalkylen upp eller ner, men i medeltal och sett över tid är det faktiskt så - flera oberoende undersökningar genom åren visar svart på vitt att rött är rätt när det mjölkkor - inte minst gäller detta i ekologisk mjölkproduktion.

Att mitt hjärta klappar extra varmt för vår röda ko ska jag inte sticka under stol med - utöver de rent ekonomiska värdena skulle jag kunna räkna upp en hel rad andra positiva saker, t.ex. rasens sundhet och robusthet - en i och för sig nog så viktig egenskap i mänsklighetens kamp mot de multiresistenta bakterier som bara här i Europa skördar tiotusentals dödsoffer varje år.

Men det jag tänker speciellt på är att SRB/Ayrshire är en genetiskt unik ras och en av få kvarvarande raser/rasgrupper som är ekonomiskt konkurrenskraftig gentemot Holstein. Det finns ungefär 300 miljoner mjölkkor i världen - och de allra flesta är Holstein. Trots detta är Holstein rent genetiskt en av världens minsta raser då alla Holstein runt om i världen är mycket nära släkt med varandra. I ett globalt perspektiv är det mycket riskabelt att ha en så stor andel av alla ägg i samma korg ifall något skulle gå alldeles fel i den framtida Holsteinaveln.

Det är här SRB/Ayrshire kommer in i bilden - i nordnorden har vi tillsammans ca 0,5 miljoner röda kor och dessa har en mycket viktig roll att spela i det globalt viktiga arbetet mot genetisk enfald och för genetisk mångfald. Så ni som har SRB-kor - var rädda om dom - och var stolta över dem - för genom att ha dem bidrar ni konkret med något mycket viktigt till våra efterkommande.

PER E. FALK

Mariannes Farm söker ekoleverantörer

Den danska detaljhandelskedjan Irma har satt upp ett mål om en dubblad ekologisk andel till år 2025. Det betyder en ekologisk andel på 50 procent, eftersom kedjan 2015 hade en ekoandel som passerade 25 procent. Som ett test i den målsättningen försökte Irma uppnå en ekoandel på 50 procent under en veckas försäljning i åtminstone en butik. För att nå målet har alla butiker frontat eko och ekologiskt har lyfts i marknadsföringen i TV och tidningar samt på nätet och man har haft specialerbjudanden i butikerna. Om målet uppnåddes står i skrivande stund inte klart.

VI KÖPER DIN EKOLOGISKA SPANNMÅL

Leverera i skörd eller lagra in på gård. Vi handlar med alla grödor och sorter.

Behov av utsäde och gödsel?

Det löser vi!

**Varaslättnens
Lagerhus**

**0512 - 300 450
www.varalagerhus.se**

**Vi köper dina ekologiska grisar
samt KRAV-nöt och KRAV-lamm**

Kontakta oss för en bra och långsiktig affär!

www.hkscanagri.se – 0771-500 500

HKSCAN
AGRI

**Häggbergs Traktor & Maskin AB har importerat och
sålt CMN ogräsharvar i 15 år med ett gott resultat!**

HÄGGBERGS
TRAKTOR & MASKIN

Motala 0141-711 90
Norrköping 011-10 04 30
www.haggbergs.se

För södra Sverige kontakta gärna Magnus Bengtsson för mer info. 070-729 95 28 • www.korslatt.se • korslatt@telia.com

Forskning för mer mångfald på årets FoU-dagar

Kan ökad biologisk mångfald, större diversitet i företaget och nya försäljningskanaler vara vägar till hållbar intensifiering och bättre konkurrenskraft? Det var den övergripande frågan vid årets upplaga av FoU-dagarna.

Mer än hundra rådgivare, forskare och lantbrukare och andra hade lockats till Skövde för förkovran och nya insikter den 20–21 september. Konferensen arrangerades av Jordbruksverket i samarbete med EPOK, SLU Ekoforsk och Hushållningssällskapet. Gemensamma sessioner om breda engagerande ämnen varvades med parallella sessioner med det senaste från forskningen inom ekologisk växtodling, trädgård och djurhållning.

MJÖLK- OCH KÖTTPRODUKTION – INTEGRERAT ELLER VAR FÖR SIG?

Christel Cederberg, forskare från Chalmers pratade om framtida kött- och mjölkproduktion i Sverige, om den ska vara kombinerad eller specialiserad. Hon började med lite fakta om den svenska produktionen.

Utvecklingen i Sverige har sedan 1940-talet gått mot minskad produktion av mjölk medan nötköttsproduktionen legat på en mer jämn nivå. Per ko har produktionsökningen av mjölk däremot varit drastisk. Mjölkkor minskar sitt klimatavtryck med ökad produktion, men det stämmer enligt Christel bara upp till en nivå på cirka 4000 kg FPCM (fett- och proteinkorrigerad mjölk) per ko och år. Idag snittar svenska mjölkkor på mer än det dubbla. När det gäller övergödning, betonar Christel djurtätheten som en viktig faktor. I Sverige är djurtä-

heten och därmed även kväveöverskottet i marken mindre än på de flesta håll i Europa.

Det finns ett starkt samband mellan mjölkproduktion och produktion av kött med hjälp av dikor. En minskning av antalet mjölkkor ökar antalet djur i dikoproduktion och en ökning av antalet mjölkkor ökar köttmängden från mjölkproduktionen och minskar dikoproduktionen.

Christel berättade om ett projekt där man tittar på ekonomi, markanvändning och miljöaspekter för en övergång till en kött- och mjölkproduktion som är mer integrerad och i större utsträckning gräsbaserad än dagens mjölkproduktion. I ett sådant system skulle koraser med lägre mjölkproduktion användas. Inseminering med mjölkras görs för att täcka behovet av rekrytering av nya mjölkkor, medan resten kan insemineras med köttträs. I projektet analyseras ett scenario för år 2030 med en övergång till ekologiska integrerade kött/mjölksystem i olika regioner jämfört med om utvecklingen skulle fortsätta på samma sätt som idag. Kvalitet och kvantitet på vallfoder blir mycket centralt för att klara en sådan omställning.

Parallellt löper också ett projekt om ekosystemtjänster i förhållande till gräsbaserad produktion. Där har forskarna bland annat tittat på betydelsen för ekosystemtjänster av dagens miljöersättningar, till exempel för skötsel av betesmarker och för extensiv vallodling.

PRODUCERA OCH REPARERA

Kjell Sjelin som är en innovativ ekolantbrukare på en gård «100 km norr om Stockholm på den av Golfströmmen särskilt uppvärmda delen av Skandinavien, på planeten Jordens norra del» berättade om sin mångfasetterade och spännande gård. Kjell har varit ekologisk lantbrukare i fram-

kant i många år, men ändå frågar han sig hur det står till med uthålligheten på gården. Mulljorden har till exempel sjunkit flera meter och oxiderat till atmosfären sedan den dikades en gång i tiden. Han ser det som ett uppdrag för gården att gå från att vara nedbrytande till att samtidigt med produktionen återställa de livsuppehållande systemen – att «producera och reparera».

Kjell, som själv tar emot många praktikanter och volontärer, ser en resurs i att det finns 2 miljarder ungdomar i världen, varav 1 miljard är arbetslösa.

– Just nu verkar det bara vara terroristgrupper som välkomnar och rekryterar unga. Då får väl vi inom lantbruket ställa upp lite, sa Kjell.

Sedan presenterar Kjell en lång lista på tankar, möjligheter och idéer på temat ”producera och reparera”. Där finns allt från jordnära idéer om till exempel att producera på våtmark utan att dika, till spejsad högteknologi som till exempel transporter i vakuumrör (evacuated tube transport, ETT). Här finns onekligen många idéer för forskningen att ta tag i och utveckla.

Dag två handlade den gemensamma sessionen om ökande volymer, nya försäljningskanaler och behov av förbättrad hållbarhet inom ekologiskt lantbruk.

DELADE RISKER

Lina Morin, Länsstyrelsen Västra Götaland, redogjorde för ett projekt med syftet att stötta företag och kunder som vill starta andelsjordbruk. Andelsjordbruk, som ibland benämns med det engelska CSA (Community Supported Agriculture), handlar om att en producent och en grupp konsument gör en överenskommelse via ett direktavtal. Att på så sätt knyta konsument och producent närmare varandra och dela risker

kan gynna utvecklingen av lokal och småskalig produktion och minska svinn. I Sverige finns ett 20-tal exempel på andelsjordbruk, varav fem i Västra Götaland.

Många intressenter deltar i projektet, men Lina poängterar att det tar tid att ”bygga underifrån”. Än så länge finns inga exempel som är ekonomiskt långsiktigt hållbara. Producenterna måste se till att få tillräckligt betalt.

NÄSTA STEG FÖR EKO

Maria Wivstad EPOK och Jan Hill, Länsstyrelsen Västra Götaland, avslutade konferensens andra dag med en interaktiv övning om tänkbare utvecklingsvägar för ekologisk produktion i Sverige. Utgångspunkten var ”Eko 3.0 – nästa steg för ekologisk produktion”, ett initiativ som EPOK driver för att ”ta hem” den internationella diskussion som kallas ”Organic 3.0” och som syftar till att stärka hållbarheten och att landvinningar inom ekologiskt lantbruk får ökat inflytande på all produktion.

Övningen mynnade ut i en diskussion om olika dilemman som kan uppstå när man vill öka produktion och volymer och samtidigt stärka hållbarhet och mervärden. Exempelvis kan större input av växtnäring till ekologiska gårdar medföra större risker för näringsförluster till miljön. En förändring av regelverket för att få fler lantbrukare att ställa om till eko, exempelvis att fler gödselmedel och syntetiska aminosyror tillåts, kan äventyra konsumenters förtroende för den ekologiska produktionens särart.

KARIN ULLVÉN

Länkar till presentationerna och fler sammanfattningar från FoU-dagarna finns på www.slu.se/fou2016

Nya tekniker för hållbar ogräsbekämpning

I samarbete med

Inom det EU-finansierade projektet ”Innovationer för hållbar växtodling” vidareutvecklas mekanisk ogräsbekämpning, berättar Kjell Gustavsson, projektledare. Han säger vidare att tekniker för mekanisk ogräsbekämpning finns och används men de har begränsningar som ofta leder till uteblivna skördeökningar. Vid radhackning måste radavståndet på grödan ofta dubblas jämfört med konventionell odling.

Vid Seges i Danmark håller man på att utveckla senstyrd mekanisk ogrärensning i radodlingsgrödor. Med kamerateknik skall man kunna bedömma ogräseffekten av radrensningen genom att mäta resultatet innan och efter körningarna.

Under de tre år som projektet pågår kommer tre delar att genomföras där vi vidareutvecklar befintliga ogräsbekämpningsmetoder. Alla delar syftar till att utveckla, verifiera och demonstrera nya tekniker för bekämpning av ogräs i konventionell och ekologisk spannmålsodling. Tack vare spannmålsodlingens likvärdiga förutsättningar i länderna är det möjligt att fördela uppgifter och öka antalet fältförsök. Löpande under projektet kommer vi att utvärdera och förfinas de nya teknikerna samt diskutera praktiska arbetsmetoder med lantbrukare och företag.

Ett utvecklingsarbete kommer att göras av NIBIO i Norge och omfattar utveckling av sensorstyrd mekanisk ogräsbekämpning i spannmål. I den första fasen utvecklas algoritmer för sensorstyrd ogräsharvning, dvs. samband mellan ogräsmängd, intensitet i ogräsharvning och skördenivå. Ogräsmängd mäts med kamera och automatisk bildanalys. I den andra fasen testas och länkas algoritmer mot traditionell ogräsharvning och ogräsmiddel i fältförsök.

GPS OCH KAMERA FÖRBÄTTRAR RADHACKNINGSTEKNIK

SP Jordbruk och Livsmedel kommer i samarbete med SLU att utveckla ny radhackningsteknik för ogräsbekämpning i spannmål. Målet är att möjliggöra radhackning vid mindre radavstånd. Detta består i att dels utveckla programvara där GPS och kamerateknik samarbetar, dels att utveckla ett nytt hackskär som klarar mindre radavstånd. I arbetet ingår även utvärdering

av fältförsök med avseende på ogräsförekomst och skörd.

DANMARK UTVECKLAR FÖRBÄTTRAD TEKNIK INOM RADODLINGSGRÖDOR

Sensorstyrd mekanisk ogrärensning i radodlingsgrödor kommer att utvecklas i Danmark av SEGES. Målet är att utveckla metoder för att objektivt bedöma bekämpningens effekt vid mekanisk ogräsbekämpning. Effekten bedöms med hjälp av kamerateknik, där mätning sker både före och efter bekämpning. För att täcka stora ytor kommer drönarteknik att användas. Med hjälp av bildanalys kan effekten av ogräsbekämpningen bedömas. Resultatet kan sedan användas som beslutsstöd för ytterligare bekämpning och för att tolka skörde-data. - Forskning och utvecklingsarbete inom detta projekt kommer att generera viktiga innovationer som stöd för en hållbar tillväxt där vi vinner både ökad effektivitet och ett långsiktigt, hållbart jordbruk, avslutar Kjell Gustavsson.

Interreg
Öresund-Kattegat-Skagerrak
European Regional Development Fund

Sortval i ekologisk produktion

Som komplement till den ordinarie sortprovningen finansierar Jordbruksverket sortprovning i ekologisk odling. Målet är att få fram kunskap om hur olika sorter hävdar sig när de odlas enligt EU:s regelverk för ekologisk produktion.

Foto: Jannie Hagman

Ett ekologiskt sortförsök i ett ekologiskt odlat fält i Östergötland.

Ekologiska sortförsök 2016

Gröda	Antal försök	Provade sorter	Län*
Höstvete	2	Stava, Julius, Praktik, Mariboss, Festival, Brons och en sortblandning	E, M
Råg/höstrågvete	2	Amilo, Caspian, Herakles, Empero**, Tulus**, Borwo**, Trefl** och en sortblandning	I, U
Vårvete/vårrågvete	2	Dacke, Quarna, Diskett, WPB Oryx, WPB Skye, Ronan, Miramis, Nilex***	O, BC
Vårkorn	3	NFC Tipple, Fairytale, Anakin, Propino, Salome, Thermus, RGT Planet, Scholar, Aukusti, Selene, Kannas, Kaarle, Crescendo, Carmen och en sortblandning	E, I, N,
Havre	3	Belinda, Cilla, SW Kerstin, Galant, Haga, Nike, Symphony, Akseli, Mirella, Poseidon	E, N, O
Åkerböna	4	Fuego, Alexia, Julia, Taifun, Boxer, Banquise, Fanfare, Tiffany samt i blandning med vårvete	E, I, M, O
Ärter	3	SW Clara, Onyx, Ingrid, Eso, Diskett samt i blandning med havre respektive vårvete	M, H, O
Potatis	4	Carolus, Bionica, Birte, Connect, Maestro, Monte Carlo, 7Four7	I, M, AC

* Län: E = Östergötlands län, H = Kalmar län, I = Gotlands län, M = Skåne län, N = Hallands län, O = Västra Götalands län, U = Västmanlands län, AC = Västerbottens län, BC = Norrbottens län

** höstrågvete

*** vårrågvete

Sortvalet är viktigt i eko

Konkurrenskraft mot ogräs, resistens-egenskaper mot sjukdomar och god förmåga att tillgodogöra sig organiska gödselmedel är extra viktiga egenskaper i ekologisk produktion. I Höstsådda grödor är det extra viktigt med en bra övervintring så att det inte blir luckor i beståndet där ogräsen trivs. Därför är den ekologiska sortprovningen värdefull som komplement till den ordinarie provningen. Sortprovningen bidrar till att de friskaste och i övrigt bäst lämpade sorterna uppföras till ekologiskt producerat utsäde.

Sorter i årets försök

Under 2016 genomfördes 23 ekologiska sortförsök med stråsäd, trindsäd och potatis fördelade på nio olika län. Hittills är årets resultat för vårvete, havre och råg/rågvete sammanställda, och för dessa grödor finns nu uppdaterade resultat.

Diskett, som är mätarsorten i provningen av vårvete, gav högst medelskörd över perioden 2012-2016, medan Dacke och Quarna gav högre proteinhalt. Havresorterna Symphony och Nike gav högst skörd och Symphony gav även högst tusenkornvikt. För råg gav hybridsorterna högre avkastning än linjesorten Amilo, medan proteinhalten var högre hos Amilo.

Provade sorter blir ofta tillgängliga som ekologiskt utsäde

De sorter som uppföras till ekologiskt utsäde stämmer väl överens med de sorter som är provade i den ekologiska sortprovningen. År 2016 uppförades både höstvetesorter som finns med i årets sortprovning och tidigare provade sorter.

Det är första året som höstvetesorten Brons provas i den ekologiska sortprovningen. Brons har visat på hög skörd i södra Sverige i den ordinarie sortprovningens medelavkastning för åren 2011–2015.

Provning på fält med ekologisk produktion

Försöksplatsens odlingshistoria påverkar odlingsförutsättningarna. Därför ligger fältförsöken med ekologisk sortprovning på fält som odlas enligt EU:s regler för ekologisk produktion. Ett stort arbete läggs ner för att hitta lämpliga försöksplatser.

Här hittar du ekologiskt producerat utsäde

I ekologisk produktion ska odlare använda ekologiskt producerat utsäde som finns tillgängligt på marknaden. Utsädeföretagen anmäler ekologiskt producerat utsäde som finns att tillgå på marknaden till Jordbruksverket. Jordbruksverket registrerar detta i en databas som finns på Jordbruksverkets webbsida www.jordbruksverket.se/ekoutsade

Ekologisk sortprovning

Höstvete 2016.

Höstråg och höstrågvete 2016.

Korn 2016.

Havre 2016.

Årt 2016.

Här hittar du resultat från den ekologiska sortprovningen

Varje år publicerar SLU resultat från den ekologiska sortprovningen i en rapport. Rapporten för 2016 med resultat från sortprovningen 2011–2015 går att nå via länken www.slu.se/ekologisksortprovning

”DU KAN
IMPORTERA
MJÖLK,
MEN INTE
ÖPPNA
LANDSKAP.”

upptäck
det goda

Kajsa från Fornby, en av 400 svenska ekologiska
Arlabönder i böndernas eget mejeri.